

Výkrm býků do nižších porážkových hmotností

Prof. Ing. Gustav Chládek, CSc

Ústav chovu a šlechtění zvířat
AF Mendelu v Brně

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato prezentace je spolufinancována z Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu České republiky

Vliv výše přírůstku na ekonomickou efektivnost výkrmu (od 170 až do 550 kg)

Ukazatel	Jed.	Přírůstek hmotnosti na kus a den			
		650 g	750 g	850 g	950 g
Doba výkrmu	dny	585	507	447	400
Náklady-krmiva	Kč/KD	13,90	14,75	15,50	17,10
Náklady-krmiva	Kč/kg	21,40	19,65	18,25	18,00
Náklady celkem	Kč/KD	23,45	24,80	26,20	27,30
Náklady celkem	Kč/kg	36,05	33,05	30,80	28,75
Míra rentability	%	-1,9	7,0	9,0	13,9

Užitkovost vykrmovaných býků

1. Zvířata s vysokou užitkovostí
2. Stejná koncentrace energie v krmné dávce:
  - ✓ **dojnice 600 kg, užitkovost 30 kg mléka**
  - ✓ **býk 400 kg, přírůstek 1,3 kg**

Celkový přírůstek a jeho dynamika

Celkový přírůstek	200 kg	300 kg	400 kg	500 kg	600 kg	700 kg
1,0 kg denně	0,9	1,1	1,2	1,0	0,9	0,8
1,2 kg denně	1,0	1,4	1,4	1,2	1,1	0,9
1,4 kg denně	1,2	1,6	1,6	1,5	1,2	1,1

Požadovaná koncentrace energie

(MJ NEV/kg sušiny)

Celkový přírůstek	200 kg	300 kg	400 kg	500 kg	600 kg	700 kg
1,0 kg denně	6,96	6,84	6,72	6,49	6,33	6,26
1,2 kg denně	7,08	7,07	6,95	6,71	6,49	6,43
1,4 kg denně	7,23	7,26	7,15	6,95	6,62	6,53

KE – 10 kg/ 5,13 – 20 kg/6,03 – 30 kg/6,67 – 40 kg/7,15

Vliv živé hmotnosti (věku) na podíl tkání u býků kombinované užitkovosti

Živá hmotnost (kg)	Věk (měsíce)	Voda (%)	Bílkoviny (%)	Tuk (%)
150	3,5	63,3	20,9	12,8
300	8,5	42,2	18,0	38,6
450	15	36,0	15,4	44,2
750	36	35,5	10,6	53,1

Výkrm telat

- Tele – JUT do 150 kg (250 kg v živém)
- Telecí maso – především světlejší
- Světlost – věk a mléko (málo Fe)
- Výkrm proto založen na nativním mléce
- Do živé hmotnosti obvykle 160 kg a věku 4 až 5 měsíců
- Spotřeba mléka (a MKS) až 2 000 kg
- Náklady na krmiva 16 000 Kč,
nebo – 8 000 Kč

Spotřeba MKS – výkrm (BB dříve)

Věk (týdny)	Hmot. (kg)	Přírůstek (kg)	MKS (kg)	Voda (l)	Konc. (g/l)
1	45	0	0,430	3	140
4	51	1,000	1,220	6,5	194
8	85	1,300	1,895	8,5	223
12	123	1,440	2,385	10,5	226
16	163	1,470	2,870	12,5	226

Spotřeba mléka – výkrm (teor.)

Věk (týdny)	Hmotnost (kg)	Přírůstek (kg)	Mléko (kg)
1	45	0	3,5
4	51	1,000	9,5
8	85	1,300	15,0
12	123	1,440	19,0
16	163	1,470	23,0

Výkrm telat - dříve

- Pouze mléko (MKS)
- Do vysoké hmotnosti 350 až 430 kg
- Bez železa – dřevěné ohrady, hliníkové hřeby
- Telata s náhubky
- Někdy chovaná po tmě
- Minimální pohyb
- Dnes nepřípustné !

Spotřeba mléka a MKS – výkrm (návrh)

Věk (týdny)	Hmot. (kg)	Přírůstek (kg)	MKS (kg)	Mléko (l)	Konc. (g/l)
1	45	0	0,060	3	140
4	51	1,000	0,500	6,5	194
8	85	1,300	0,900	8,5	223
12	123	1,440	1,150	10,5	226
16	163	1,470	1,400	12,5	226

Ekonomika

- Narozené tele za 2 000 Kč
  - Zkrmené mléko za 8 Kč/l
  - Náklady na vykrmené tele 18 000 Kč
  - Nákupní cena v živém asi 115 Kč/kg
  - Nákupní cena v mase 200 Kč/kg
-
- Zkrmené mléko za 4 Kč/l
  - Nákupní cena 65 Kč v živém a 120 Kč v mase

Problémy

- Domluva na jatkách
- Pozor na přepočty
- Při běžném postupu bourání nejvíce odpovídá 1,8
- Ne 1,66 (60 % výtěžnost)
- Získáno u masných plemen
- Ne 1,42 (70 % výtěžnost)
- Získáno při jiném způsobu bourání
- Tento výkrm je bez návaznosti na další chov
- Plemena

Modifikovaný výkrm telat – mléko a obilná směs (MCV)

Věk (týdny)	Hmot. (kg)	Přírůstek (kg)	Směs (kg)	Mléko (l)	Konc. (g/l)
1	45	0	0,200	3	140
4	51	1,000	0,500	6,5	140
8	85	1,300	1,400	8,5	140
12	123	1,440	2,200	10,5	140
16	163	1,470	3,200	12,5	140

Výkrm býků do nižších porážkových hmotností - věk a hmotnost

Počet zvířat	ks.	50	56
Hmotnost zač. výkrmu	kg/ks.	92,2	128,8
Věk zač. výkrmu	dny/ks.	89,7	132,2
Hmotnost konec výkrmu	kg/ks.	352,5	435,7
Věk Konec výkrmu	dny/ks.	350,1	425,8

Výkrm býků do nižších porážkových hmotností - přírůstky

Počet zvířat	ks.	50	56
Celkový přírůstek ž. h.	kg/ks.	260,3	306,9
Denní přírůstek ž. h.	kg/ks. a den	1,032	1,057
Délka výkrmu	dny/ks.	260,5	294,1
Hmotnost JUT	kg/ks.	183,0	231,3

Výkrm býků do nižších porážkových hmotností - výtěžnost a lůj

Počet zvířat	ks.	50	56
Jatečná výtěžnost	%	51,9 *	53,1 *
Netto přírůstek	kg/ks. a den	0,544	0,580
Hmotnost ledvin. loje	kg/ks.	2,94	3,30
Podíl ledvin. loje	%	1,60	1,43

Výkrm býků do nižších porážkových hmotností – spotřeba krmiv

Komodita	jednotky	350	430
Obilí	kg/ks.	1250	1550
Bílkovinný koncentrát	kg/ks.	260	300
Sláma	kg/ks.	385	460
Krmné dny	dny	260	300

Výkrm býků do nižších porážkových hmotností - shrnutí

- + Příznivý přírůstek živé hmotnosti
- + Příznivá spotřeba krmiv
- + Odpovídající hmotnost a podíl ledvinového loje
- + Odpovídající hmotnost a podíl částí JUT
- + Vysoká obrátkovost
- + / - Vysoká spotřeba mačkaných obilovin
- Nižší výtěžnost

Požadavky na stájové prostředí

1. 6 m³ vnitřní kubatury stáje na 100 kg živé hmotnosti zvířat
2. 6 dm² větracích otvorů v podélných zdech na 100 kg živé hmotnosti zvířat
3. Až 7 m² plochy kotce na dospělého býka
4. V době klidu nejméně 80 % zvířat leží a přežvykuje
5. Klid ve stáji

Vlivy ročního období (teplotní stres)

Kategorie	Chladový stres	Termo neutrální zóna	Tepelný stres
Masné krávy	-18 až -10	-10 až +20	+20 až +27
Dojené krávy (22 kg)	-26 až -2	-2 až +22	+22 až +28
Dojené krávy (40 kg)	-30 až -6	-6 až +20	+20 až +26

Děkuji za pozornost

chladek@mendelu.cz